

zoran vuković: »velika dela već su napisana«, književna zajednica novog sada, 1986.

dušan patić

»Velika dela...« su još jedna zbirka tzv. književni komarac. Već uvodna pesma iz »Početka«, govori nam o pesnikovom shvatanju sveta.

Svet se suviše brzo menja za njega (i njih):
– Mi želimo nepromenljiv svet,
svet bez promena«, koji je njemu (njima) po meri i ukusu,

»(a zato je potrebno nemenjanje)«
Pesnik se oseća mladim (sic!) i sigurnim samo u svetu metiljavosti, ustajalosti i kreketu žaba.

Stvarnost mu je čvrsta kao slika čiji se mozaik ne može izmeniti. On je nemoćan da menja, a i smatra da je i uzalud jer »stvar je prestala biti interesantna«. Njemu je sve jasno i čisto u životu. Karakteriše današnje pesnike kao neboeme, identifikujući se sa njima:

»Današnji pesnici su drugačiji.
Oni su trezveni, stalozeni ljudi
(koji pišu pesme)«

Sam krakteriše svoje pesme:
»Moje su pesme gadne.
Ne bude lepa osećanja.«

Izandali konkretizam, ironija na štakama, neuverljiva začuđenost, opšta mesta iz literature, trivijalna pitanja nad predstavama života, slika radi slike, direktan nepesnički govor... Sve je klimavo, izveštačeno, neproživljeno.

»Juče u Novom Sadu, šetajući gradom sreo sam čudnog psa.

Bio je tako čudan da sam se iznenadio.
Dotad u životu nisa video tako neobičnog psa.
Posle sam dugo razmišljao o njemu.
Razmišljao sam o tome
kako bi divno bilo imati takvog psa.
Čudan čovek, čudan pas.
(To se slaže.)

Bilo mi je krivo što vlasnika nisam pitao u samom centru grada dok ga je vodio na lanac:

»Kakav je ovo pas?
(Sad ću morati da ga potražim u knjigama o psima

i ko zna da li ću ga pronaći)«
Pesnik priznaje svoju nemoć – sve se menja, iako želi zaustaviti vreme koje ga gazi, njega i njegove pelcer stihove.

Ova banalna poezija, krhka je i lomna do nemoći izraza. Kič slike, pas i gazda, pesnikova kuća i krevet, invazija mravi, kakvi su danas pesnici... eto genijalnog motivskog lanca našeg »pesnika«.

Stihovi: Svakodnevno pišem pesme.
Sutradan ih kucam.

Zatim ih šaljem na razne strane – što dalje. I tako već godinama. Oslobođam se balasta. »stvarno i ne trebaju komentara. Pesma = balast. Da, »pesnik« je u pravu, ove su pesme balast, i pitanje je kako su se uopšte mogle i pojaviti. Knjige kao što je ova, preplavile su našu ravnicu velikom količinom neplodnog mulja, i stvar koje iole vrede od njih se ne mogu ni videti, a ako i provire, viču u pomoć nemoćno se batrgajući.

Nije mi jasna izdavačka politika Književne zajednice Novog Sada. Zar ovaj rukopis predstavlja reprezentativan izbor od onih koje primaju? Da li je iko od članova izdavačkog saveta pročitao ove »pesme«? Zar recenzent može biti čovek koji isto toliko piše kao i Vuković (i čija je poezija isto tako banalna, demodirana, anahronična kopirana, neukusna...)? Da li

prvenstvo u izdavanju knjige imaju oni koji uložite više svojih ličnih sredstava, i da li to znači, da onaj ko ima bolji rukopis, a nema para, ne može nikad izdati knjigu, i obratno, onaj ko ima para može izdati knjigu, i obratno, onaj ko ima para može izdati i koještarije, skrabarije? Kako je moguće da ovakav »pesnik« uopšte objavi tri knjige (TRI!) poezije dok mnoštvo mladih talentovanih pesnika kuca na vrata izdavačkih kuća. Biće da je tu u pitanju objavljivanje na drugarskoj bazi, pravljenje lažnih veličina od perifernih pesnika. Pompezne večeri poezije, pozitivne kritike drugova koji mu i objavljuju knjigu i obratno, maženje, lizanje, grljenje, zatvaranje, sektašenje, trošenje

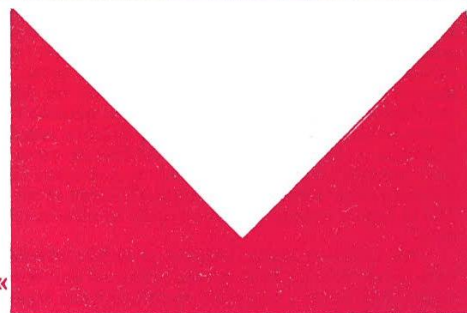
para za prevaziđena masturb-pisanja... zaista nema kraja.

Što se tiče naslova a i zaključnog stiha zbirke »Velika dela već su napisana«, nikako se ne bi mogao složiti s njim. Oni samo dokazuju reacionarnost »pesnikovog« shvatanja sveta i dijalektike; jer, dok god bude čovekove želje da menja, da grize, da ide naprd, biće i rezultata (možda lošijih, a možda i boljih), ali ipak progressa. Zadržavanje nepromenljivog stanja samo je izraz straha »pesnika« i njegove kompanije da izgube svoje lažne i nezasluzene pozicije, dokaz stvaralačke nemoći i pregaženosti.

»Izvinjavam se unapred«, živim za velika dela koja će se napisati!

kritičaru »iz moje ulice«

(odgovor na pismo »uredniku iz daleka«
ivana negrišorca objavljenog u
»poljima« br. 322)

mišljenja • mišljenja • mišljenja • mišljenja

Prinudena sam da Vam javno odgovorim na Vaše šaljivo (i poluprivatizovano) pismo upućeno meni u broju 322. iz pukog razloga što smatram, a i Vas, načitanog, podsećam, da takva vrsta teksta odgovora ne treba da služi na čast jednom Ozbiljnom kritičaru i piscu, bez obzira kojoj generaciji i govornom području da pripada. U svom odgovoru Vi se koristite najstarijom greškom u razmišljanju i javnom dijalogu – argumentom *ad hominem*, što u svakom slučaju nije predstavljalo okosnicu moga teksta. Ja sam se, naime, isključivo osvrnula (primernosti radi) na površnost kritičara koji, nalik majstorima iz radnji za fotokopiranje, štancuju svoje književne analize, i poput Vas, vređaju autore i grubo bez većeg udublivanja klasifikuju njihovo delo. Moj poziv na dublji i osetljiviji pristup književnom delu ne predstavlja moj »Weltschmerz« (ako niste razumeli ironičan ton moga teksta kako li tek možete razumeti moju poeziju!), već združeno mišljenje mnogih mojih kolega čije ste se delo, avaj, poduhvatili da analizirate, rastumačite i ugurate u raznobojne kutijice Vašeg analitičkog duha.

Ako smatrate moju poeziju »prilično »prozirnom« i nedostojnom Vaše obimnije kritičke analize zašto ste uopšte pomenuli moj rad u Vašem izboru savremene srpske poezije? U Vašem pismu pominjete »I'm too busy« (»Isuviše sam zauzet«, ili »Veoma mi se žuri«.) Postoje, dakle, dve mogućnosti odgovora na prethodno pitanje: ili Vam se isuviše žurilo da napišete dati tekst (pa ste prevideli ko bi u Vaš iz-

bor trebalo da uđe a ko ne), ili ste u velikoj žurbi čitali knjige pomenutih autora i tom prilikom ispuštali neke bitne odrednice njihovih poetika. U svakom slučaju, stiče se utisak da ste veoma zauzet čovek i da Vam se nekuda veoma žuri (ovde dolaze razne mogućnosti u obzir, npr. osvajanje vrha piramide u karijeri mladog pesnika i kritičara, zatim osvajanje priznanja, novčanih i moralnih, te strahopoštovanje kolega, itd.) Svih tih iskušenja u životu književnog radnika bio je, verovatno, svestan i Miljković koga navodite, sa onom svojom čuvenom »kako je teško biti mlad...« Ali, Vama se, družte Negrišorac, ipak mnogo žuri – i to mi se, ruku na srce, veoma malo dopada.

Ponajmanje mi se, pak, dopada skandalozno kuloarski i privatni ton Vašeg pisma iz koga se nadmeno može zaključiti da jedino Vi nemate vremena, što valjda treba da bude i neka vrsta opravdanja za slab kvalitet Vašeg vlastitog poetskog i kritičkog slova. I to na Vašem maternjem jeziku! Uzimajući, međutim, u obzir Vašu žalbu, smatraću ovu našu kratku prepisku – u kojoj sam primorana da prihvatim Vaš ton da biste je razumeli – odista završenom.

Sa poštovanjem
Dr Nina Živančević

P. S. Prijateljski Vas savetujem, kao kritičara, a da obratite pažnju u Vašem radu na gramatiku i ortografiju – npr. »proizilazi« je samo »proizlazi« itd. ...

časopis za kulturu, umetnost i društvena pitanja, novi sad, katolička porta 5, telefon (021) 28-765
uredjuju: silvija dražić, zoran derić, petru krdu, alpar lošonc, dorde pisarev, miroljub radojković i slobodan radošević ★ glavni i odgovorni urednik franja petrinović ★ tehnički i likovni urednik cvetan dimovski ★ sekretar redakcije radmila gikić ★ lektor mirjana stefanović ★ članovi izdavačkog saveta: bosiljka bojanić (predsednik), tanja đurić, biliana cvjetković, rada čupić, dušan radak, boško ivkov, dušan mihailović, dušan patić, danica grubač, simon grabovac (delegati šire društvene zajednice), radmila gikić, radmila cvijanović lotina, vladimir kocipl, franja petrinović i čedomir keco (delegati izdavača) ★ izdaje nišro »dnevnik«, novi sad, bulevar 23. oktobra 31 ★ direktor nišro »dnevnik« jovan smederevac ★ osnivač pokrajinska konferencija saveza socijalističke omladine vojvodine ★ časopis finansira s izdavačkom zajednicom kulture vojvodine ★ rukopise slati na adresu: redakcija »polja«, novi sad, poštanski fah 190, žiro račun 65700—603—6324 nišro »dnevnik« oour, »redakcija dnevnika«, sa naznakom za »polja« (godišnja pretplata 1.200 dinara, za inostranstvo dvostruko) ★ na osnovu mišljenja pokrajinskog sekretarijata za nauku i kulturu broj 413-152/73 časopis je oslobođen poreza na promet proizvoda i usluga ★ tiraž 2.000 primeraka

Polja